

Niemand hoeft hele levensrit uit te zitten

(opiniestuk, gepubliceerd in De Volkskrant, 17 februari 2012)

Dat Esmé Wiegman, Tweede Kamerlid voor de ChristenUnie, weinig op heeft met euthanasie zal niemand verbazen. Toch kan ik het niet laten te reageren op haar brief in de Volkskrant van maandag 13 februari. Hierin schrijft ze namelijk dat euthanasie geen individueel, maar een maatschappelijk vraagstuk is waar wij als samenleving een antwoord op moeten vinden. En dat elk bestaan menswaardig is, ongeacht hoe dat bestaan er dan precies uitziet.

Hier heb ik wel wat op te zeggen. Ik ben het met Wiegman eens dat onze samenleving steeds minder een samenleving is die aan iedereen ruimte biedt. En dat er in onze maatschappij wel eens wat mag veranderen willen we voorkomen dat hele bevolkingsgroepen buiten de boot vallen en psychische klachten ontwikkelen. Maar zo'n verandering kost tijd. Daar kun je niet op gaan zitten wachten. Je laat ook geen kind uit Somalië creperen omdat er eerst iets moet gebeuren aan de hongersnood in de wereld. Er zijn in dit tijdsgewricht nu eenmaal mensen die lijden, aan wat dan ook, en die daarom vragen om euthanasie. Hen kun je niet afschepen met de opmerking dat we allemaal een beetje liever voor elkaar moeten zijn. Niemand denkt lichtvaardig over de dood. Niemand vraagt 'zomaar' om euthanasie. Onder ogen zien dat je oud en krakkemikkig bent, niet meer kunt wat je graag wilt, of dat je onherroepelijk afstevent op een verpleeghuis is al een hele klus. Ik heb diepe bewondering voor diegenen die niet afwachten tot de dood hen komt halen maar hun lot vóór willen zijn.

Wiegmans opmerking dat het bij euthanasie gaat om 'een groot maatschappelijk vraagstuk en niet om een individuele kwestie' vind ik dus nogal misplaatst. Het doet absoluut geen recht aan de nood van mensen hier en nu. Euthanasie lijkt mij juist bij uitstek een individuele kwestie. Niemand kan toch voor een ander bepalen wat een menswaardig bestaan is? Mevrouw Wiegman vindt menselijke waardigheid een gegeven, niet iets wat je kunt verwerven of kwijt kunt raken. 'Iemand bij wie de psychische vermogens zijn aangetast, verliest daarmee nog niet zijn waardigheid', schrijft ze letterlijk. Maar wie is Wiegman om dat te bepalen? Ik kan me heel goed voorstellen dat er mensen zijn die uit het leven willen stappen omdat ze bijvoorbeeld beginnen te dementeren en bang zijn hun waardigheid te verliezen. Ik zou ook niet graag mijn laatste dagen in de Pampers willen slijten, zelfs al weet ik dat ik me daar tegen die tijd waarschijnlijk helemaal niet bewust van ben. Moet ik dan alleen blijven leven omdat mevrouw Wiegman mijn leven wel menswaardig vindt? Ik dacht het niet.

Niemand heeft erom gevraagd geboren te worden. Niemand hoeft van mij dus de hele rit uit te zitten. Daarmee zeg ik niet dat euthanasie een 'recht' is waaraan artsen maar gehoor dienen te geven. Ook zij mogen hun eigen afwegingen maken en hebben het recht te weigeren, om wat voor reden dan ook. Laten we elkaar alsjeblieft een beetje respecteren in dit land. Het leven is al moeilijk genoeg.

Iris Dijkstra